

Eleccions a l'Assemblea de Representants del Consell per la República (I): una anàlisi quantitativa

written by Joan Fonollosa | 8 de novembre de 2021

Aquest és el primer de tres articles destinats a comentar les eleccions a l'Assemblea de Representants del Consell per la República (AR). Diuen les regles del bon periodisme que quan l'autor d'un article d'opinió té interessos sobre el tema que escriu n'ha d'informar els lectors per tal que puguin avaluar adequadament el contingut de l'article. Doncs bé, per a qui no ho sàpiga, he estat candidat en aquestes eleccions, concretament a la circumscripció de Ciutat Vella-Eixample, on no he estat elegit perquè he quedat en cinquè lloc a 15 vots de diferència de la persona que ha ocupat el quart i darrer lloc a elegir. Malgrat que no crec que aquesta circumstància afecti el contingut d'aquests articles, m'ha semblat necessari fer aquesta anotació en pro de la transparència.

Precisament per això, en aquests articles he insistit potser més del que caldria en els aspectes purament formals, quantitativus i com a tal indiscutibles, i he procurat estalviar tants adjectius com he pogut.

Totes les dades que he fet servir en aquests articles són elaboració meua, gairebé totes extretes del web oficial de resultats del Consell; de les poques dades que he tret d'altres llocs n'indico la font.

Participació

La primera dada que s'analitza en tota elecció és la participació, que en aquest cas ha estat del 26%: han votat

22.694 persones de les 87.833 amb dret a vot.

Sens dubte és una participació numèricament baixa, però que cal considerar satisfactòria segons un estudi fet per [Jordi Oriola a Twitter](#). Comentaré aquest aspecte al tercer article.

Un detall interessant és que tothom podia votar en dues urnes: la dels càrrecs electes i la del seu territori corresponent. Doncs bé, de les dades recollides resulta que de les 22.694 persones que han votat, 331 només han votat a l'urna de càrrecs electes, mentre que 478 només han votat en la territorial. Si hi afegim els 44 vots en blanc de l'urna d'electes i els 135 de les urnes territorials, resulta que hi ha hagut 988 vots no emesos, un 4,4% dels votants. Tot i que és un percentatge petit, em sembla que pagaria la pena mirar d'esbrinar què ha portat aquestes quasi mil persones a votar només en una urna.

Representació territorial

És habitual en tota elecció política que el nombre d'electors per representant sigui variable segons el territori, sigui per la impossibilitat d'ajustar-ho exactament o, més sovint, per garantir que tots els territoris són adequadament representats; en el cas de Catalunya el pes demogràfic de l'àrea barcelonina deixaria gairebé sense representació pràctica a la resta del territori.

En les 26 circumscripcions territorials s'elegien un total de 81 representants, en un nombre variable, fixat segons l'article 27 del Reglament electoral en funció de la població i del nombre d'inscrits. Això ha produït una notable discrepància en el nombre de votants potencials (electors) i representants a elegir. Vegeu la Taula 1:

Circumscripció-Escons	Repres.	Electors	elect/rep.
Alt Pirineu – Andorra	2	1.101	550,5
Baix Llobregat	6	5.079	846,5
Barcelonès Nord	2	1.564	782,0
Camp de Tarragona	4	4.314	1.078,5
Catalunya Central	6	7.761	1.293,5
Ciutat Vella – Eixample	4	5.220	1.305,0
Girona	8	11.025	1.378,1
Gràcia	2	2.948	1.474,0
Horta – Guinardó	2	2.873	1.436,5
L'Hospitalet de Llobregat	2	856	428,0
Lleida	4	3.621	905,3
Maresme	4	5.847	1.461,8
Nou Barris – Sant Andreu	2	1.951	975,5
Penedès	4	4.999	1.249,8
Sant Martí	2	2.283	1.141,5
Sants Montjuïc – Les Corts	2	3.218	1.609,0
Sarrià – Sant Gervasi	2	2.183	1.091,5
Terres de l'Ebre	2	1.224	612,0
Vallès Occidental – Est	4	4.135	1.033,8
Vallès Occidental – Oest	6	5.501	916,8
Vallès Oriental	4	4.737	1.184,3
Catalunya Nord	1	334	334,0
Illes Balears	1	504	504,0
País Valencià i Franja de Ponent	1	484	484,0
Unió Europea	2	2.365	1.182,5
Resta del Món	2	1.706	853,0
Càrrecs electes	40	87.833	2.195,8

Taula 1: Cens i representants a elegir en les circumscripcions territorials i la proporció.

He separat en la taula les circumscripcions de la Catalunya del Nord, Illes, País Valencià Franja, Unió Europea i resta del món on lògicament els paràmetres són diferents i per tant fan de mal comparar. Lògicament, tampoc no és comparable l'urna de càrrecs electes. Però si ens fixem només en les 21 circumscripcions restants, observarem que s'ha produït una notable discrepància en el nombre d'electors representats per

cada electe: des d'un mínim de 428 votants per representant de l'Hospitalet de Llobregat fins al màxim de 1.609 de Sants Montjuïc-Les Corts, gairebé 4 vegades més. Sembla clar que aquest és un aspecte a corregir.

Candidatures

Passem ara a estudiar altres aspectes dels resultats, per als quals usarem la Taula 2:

Circumscripció	Escons	Cand.	C/E	Votants		Vots		
				Total	blanc	Total	v/pap.	% max
Alt Pirineu – Andorra	2	6	3,0	281	1	516	1,84	92,14%
Baix Llobregat	6	21	3,5	1.352	5	6.654	4,94	82,33%
Barcelonès Nord	2	6	3,0	438	2	841	1,93	96,44%
Camp de Tarragona	4	21	5,3	1.084	5	3.940	3,65	91,29%
Catalunya Central	6	30	5,0	1.904	5	9.798	5,16	85,99%
Catalunya Nord	1	5	5,0	79	0	79	1,00	100,00%
Ciutat Vella – Eixample	4	19	4,8	1.380	17	5.118	3,76	93,87%
Girona	8	69	8,6	2.864	15	18.585	6,52	81,54%
Gràcia	2	16	8,0	771	8	1.485	1,95	97,31%
Horta – Guinardó	2	12	6,0	731	2	1.430	1,96	98,08%
Illes Balears	1	3	3,0	190	0	190	1,00	100,00%
L'Hospitalet de Llobregat	2	7	3,5	226	0	436	1,93	96,46%
Lleida	4	16	4,0	861	9	3.091	3,63	90,70%
Maresme	4	31	7,8	1.581	9	5.453	3,47	86,72%
Nou Barris – Sant Andreu	2	8	4,0	491	5	953	1,96	98,05%
País Valencià i Franja de Ponent	1	5	5,0	171	0	171	1,00	100,00%
Penedes	4	29	7,3	1.250	3	4.465	3,58	89,51%
Sant Martí	2	14	7,0	622	3	1.203	1,94	97,17%
Sants Montjuïc – Les Corts	2	11	5,5	881	6	1.693	1,94	96,74%
Sarrià – Sant Gervasi	2	10	5,0	591	5	1.134	1,94	96,76%
Terres de l'Ebre	2	9	4,5	326	0	613	1,88	94,02%
Vallès Occidental – Est	4	14	3,5	985	6	3.646	3,72	93,11%
Vallès Occidental – Oest	6	25	4,2	1.377	6	7.186	5,24	87,36%
Vallès Oriental	4	23	5,8	1.123	11	4.124	3,71	92,72%
Unió Europea	2	16	8,0	517	9	995	1,96	97,93%
Resta del Món	2	15	7,5	287	3	553	1,95	97,36%
Carrecs electes	40	74	1,9	22.216	44	380.164	17,15	57,15%

Taula 2: Comparació dels vots realment emesos amb relació al màxim possible segons el nombre de paperetes.

A les quatre primeres columnes de la taula es pot veure el nombre d'escons a elegir en cada circumscripció, el nombre de candidats presentats i la proporció entre aquestes dues xifres. Es pot observar que el nombre ha estat molt alt en tots els casos, amb un màxim de 8,6 candidats per lloc a Girona; a Gràcia, Maresme, Penedès, Unió Europea i resta del món s'han superat els 7 candidats i en 15 de les 26 circumscripcions territorials s'ha superat el 5. Curiosament, el nombre més baix s'ha donat, de llarg, a l'urna d'electes on el nombre de candidats, malgrat ser alt (74), no arriba a doblar el de llocs a elegir (40).

Crec que això és una prova de la vitalitat del projecte, no tant del Consell en si, com del projecte independentista; entraré amb més detall en aquesta qüestió en el tercer article, però ja anticipo que aquest interès a participar en l'AR per part de la gent contrasta encara més amb la participació dels votants.

“Omplir la llista”

És un fenomen que ja vaig poder observar en les eleccions de Primàries Barcelona i que s'ha repetit aquí i que crec que paga la pena de comentar perquè al meu entendre denota un desconeixement del significat profund d'una regla electoral molt important.

Segons el Reglament electoral cada votant podia votar fins a un nombre de candidats igual al nombre total de llocs a elegir, excepte en l'urna delectes on el límit era de 30. Doncs bé, s'observa que hi ha una tendència molt gran a omplir la llista de vots fins al límit, com es pot comprovar en la Taula 2.

El nombre total de vots és la suma dels vots obtinguts pel conjunt de candidats; dividint aquesta xifra pel nombre de votants, exclosos els que han votat en blanc, s'obté el nombre mitjà de vots de cada papereta; la darrera columna és el % que

aquesta xifra representa sobre el nombre total de vots que s'hauria obtingut si tothom hagués omplert la papereta amb el màxim de vots possibles. Per descomptat, en les circumscripcions amb un sol lloc a elegir aquest percentatge ha de ser del 100%, però en la resta no té per què ser així; com es pot veure a la taula, tret de l'urna d'electes, són tots percentatges superiors al 80%.

La diferència important del percentatge en l'urna d'electes és, gairebé amb tota seguretat, una qüestió purament operativa: no és el mateix completar la papereta triant un, dos o tres noms entre vuit o deu que triar-ne vint o potser més en una llista de setanta. El fet que la segona circumscripció amb un % menor sigui precisament Girona on també hi havia un nombre de candidats elevat (69) corrobora aquesta hipòtesi, tot i que aquí el nombre de noms extra que calia triar era amb tota seguretat molt menor, diguem quatre o cinc a tot estirar. De fet, hi ha una important correlació negativa (87,5%) entre el nombre de candidats presentats i aquest percentatge.

Crec que això representa una mala interpretació del que realment vol dir la norma de votar fins a x candidats i l'observació obtinguda parlant amb la gent ho corrobora: la tendència és a no desaprofitar la possibilitat de votar, encara que això representi votar candidats a qui en realitat no es tenia intenció de votar.

Analitzem aquesta qüestió des d'un punt de vista formal. El sentit del vot és dir quins candidats volem que surtin elegits; per tant si el nombre de candidats que ens mereixen prou confiança és inferior al nombre màxim que es pot votar, cal votar aquests i prou: cada nom que afegim a la nostra papereta és, de fet, un vot menys de diferència que tenen els nostres preferits respecte d'aquests candidats extres i, per tant, estem perjudicant objectivament la possibilitat que surtin elegits els qui realment volem.

En el següent article comentaré com aquest fenomen ha produït un efecte de gran importància en aquest cas.